

สมเด็จพระเทพรัตนฯ กับภาษาฝรั่งเศส

บทสัมภาษณ์อาจารย์ณสร สุกันต์ ณ อุทยานพระอาจารย์สอนภาษาฝรั่งเศสของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อครั้งยังทรงศึกษาอยู่ ณ โรงเรียนจิตรลดา การสัมภาษณ์นี้จะแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนแรกจะเป็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสมเด็จพระเทพรัตนฯ กับภาษาต่างประเทศ ส่วนตอนที่สองจะเป็นการสัมภาษณ์เกี่ยวข้องกับข้อคิดในการเรียนภาษาต่างประเทศ

● ขอความกรุณาอาจารย์เล่าเกร็ดเล็ก ๆ น้อย ๆ เกี่ยวกับพระจริยาวัตรในการเรียนภาษาฝรั่งเศสของสมเด็จพระเทพรัตนฯ

พระองค์ท่านเป็นนักเรียนที่ดี มีอยู่เรื่องที่น่าจำได้แม่นยาคือ สมัยที่ทรงเรียนอยู่ชั้น ม.ศ. 4-5 ระหว่างกลางเทอมแรก พระองค์ท่านต้องเสด็จแปรพระราชฐาน จึงมีรับสั่งขอการบ้านจากอาจารย์ไปทำ ทรงทำเสร็จแล้วก็ส่งกลับมาให้ครูตรวจ แล้วทรงขอการบ้านเพิ่มขึ้นเพื่อทำอีก สิ่งนี้ทำให้ซาบซึ้งว่าทรงมีพระอุตสาหะ และสนพระทัยภาษาฝรั่งเศสจริง ๆ

● แล้วพระปรีชาสามารถทางด้านภาษาฝรั่งเศสล่ะคะ

พระองค์ท่านทรงมีพระปรีชาสามารถทางด้านภาษาฝรั่งเศสจริงค่ะ เมื่อก่อนในฐานะที่เป็นครูจากโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ก็อดระแวงไม่ได้ว่าเก่งจริงหรือมีการถวายเป็นค่านีเปลา่ จนครั้งหนึ่งตอนนั้นทรงอยู่ ม.ศ.5 มีสอบ essay สั้น ๆ ดิฉันตรวจแล้วอยากจะถวายเป็นค่านีเปลา่แต่กลัวคนจะว่าลำเอียง เลยใช้วิธีปิดชื่อปิดค่านีนักเรียนแล้วขอร้องให้อาจารย์อัมพิกา มีกังวาล ช่วยตรวจอีกครั้ง ซึ่งอาจารย์ก็ถวายเป็นค่านีเปลา่เหมือนกัน ซึ่งแสดงว่าครูไม่เอนเอียง

● พระองค์ท่านทรงชำนาญในด้านใดเป็นพิเศษหรือเล่าคะ การเขียนหรือการพูด

ไม่ค่อยจะเคยได้ยินท่านรับสั่ง แต่แน่ใจว่าจะทรงเขียนได้ดีกว่า ก่อนเสด็จยุโรปเมื่อ 4-6 เดือน มานี้ ได้เข้าเฝ้า พระองค์ท่านรับสั่งว่า กลุ้มใจกลัวพูดภาษาฝรั่งเศสไม่ออกก็เลยถวายเป็นค่านีเปลา่ให้ทบทวนด้วยการอ่านหนังสือที่ง่าย ๆ มีบทสนทนา มาก ๆ จะได้รับสั่งออก ซึ่งพระองค์ท่านก็ทรงทำได้ดี รู้สึกว่าท่านจะเก่งกว่าอาจารย์แล้วตอนหลัง

● อะไรเป็นแรงจูงใจให้ทรงสนพระทัยเรียนภาษาฝรั่งเศสคะ

อาจเริ่มต้นจากการเรียนกับคุณหญิงจินตนา อาทิตย์ละหนึ่งวันบนพระตำหนักและอาจเป็นเพราะในหลวงท่านทรงรู้ภาษาฝรั่งเศสตั้งแต่พระชนมายุน้อย ๆ เพราะฉะนั้นเวลาที่ดิฉันสอนท่านอาจจะไปทูลขอคำแนะนำปรึกษาบ้างก็เลยทำให้สนพระทัยมากขึ้น

● ตอนนั้นอาจารย์สอนภาษาฝรั่งเศสอย่างไรคะ

ดิฉันสอนเน้นไปทางไวยากรณ์ในด้านของชาวต่างประเทศที่เรียนภาษาฝรั่งเศส สอนกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เทียบกับภาษาอังกฤษ เช่น มีศัพท์อะไรที่จะเทียบกันได้หรือสำนวนอะไรที่พอจะเทียบกับภาษาอังกฤษได้ เวลาสอนดิฉันจะสอนเป็นภาษาไทย นอกจากมีเวลาเหลือก็จะคุยเป็นภาษาฝรั่งเศส เพื่อดูซิว่านักเรียนเข้าใจไหม เรื่องที่คุยก็จะเกี่ยวกับเรื่องดินฟ้าอากาศเรื่องส่วนตัวของเด็กเป็นต้น ซึ่งสมเด็จพระเทพรัตนฯ ทรงชมว่าสอนดี สอนอะไรเข้าใจดี ทั้งยังรับสั่งแนะนำเพื่อน ๆ ให้มาเรียนพิเศษด้วย

● ตอนนี้อยู่ด้วยกันในเรื่องต่าง ๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อครูสอนภาษานะคะ เริ่มด้วยว่าอาจารย์ทำอะไรคะ ถึงไม่ลืมภาษาฝรั่งเศส

ดิฉันสอนมา 50 กว่าปีแล้ว อีกอย่างอาจเป็นเพราะเรียนภาษาฝรั่งเศสมาตั้งแต่เล็กคือดิฉันเป็นนักเรียนเซนโยเซฟ เมื่อก่อนกระทรวงศึกษาธิการปล่อยให้โรงเรียนมิชชันนารีมีอิสระเต็มที่ในการสอน ดิฉันเรียนเป็นภาษาฝรั่งเศสหมด ไม่ว่าจะเลขหรือภูมิศาสตร์ เพราะครูส่วนใหญ่เป็นแม่ชีฝรั่งเศส มีเวลาเรียนภาษาไทยกับคนไทยวันละ 1 ชั่วโมง และเรียนภาษาอังกฤษอาทิตย์ละ 1 ชั่วโมงเท่านั้น การเรียนแบบนี้จึงทำให้ซาบซึ้งหรือเข้าถึงเนื้อหาได้ การสอนพิเศษก็อาจจะช่วยไม่ให้เราลืมได้ โดยเฉพาะถ้าเรามีความสนุกสนานในการสอน นอกจากนี้การใช้ภาษาอยู่ตลอดเวลาบางส่วนช่วยด้วย ดิฉันคงโชคดีที่บังเอิญครอบครัวรู้และใช้ภาษาฝรั่งเศสกันตลอดเวลา และระยะหนึ่งได้มีประสบการณ์การเป็นล่ามด้วย เลยเป็นการฟื้นฟูภาษาฝรั่งเศสด้วยตัวเองตลอดเวลา

● ในด้านเนื้อหาของบทเรียนมีการเปลี่ยนแปลงไหมคะ

ดิฉันสอนไวยากรณ์ไม่มีเนื้อหาอะไร มีแต่กฎเกณฑ์ การสอนไวยากรณ์ของดิฉัน ดิฉันใช้หนังสือ Cours de Langue แต่จะตัดตอน passage สั้น ๆ ในหนังสือนิทานมาให้เด็กได้ฝึกอ่าน passage ที่ตั้งมานี้จะตรงกับหัวข้อไวยากรณ์ที่สอน การเลือกนิทานมาให้เด็กอ่านแม้จะมีจุดอ่อนตรงที่ภาษาในนิทานไม่ใช่เป็นปัจจุบัน แต่ก็ทำให้เด็กเกิดความซาบซึ้งในภาษาได้ นอกจากนี้ดิฉันยังเน้นเรื่องการออกเสียง โดยเฉพาะสำเนียงภาษากรุงปารีสที่ใช้เป็นมาตรฐานในการติดต่อสื่อความหมาย

● แนวโน้มการเรียนภาษาฝรั่งเศสเป็นอย่างไรคะ

ความนิยมในการเรียนภาษาฝรั่งเศสลดลงมาก ภาษาฝรั่งเศสกลายเป็นภาษาวรรณคดีเด็กเองก็มีความสามารถในการเรียนน้อยลงและเมื่อเรียนแล้วก็ไม่นำเอาไปใช้

● อะไรคือเคล็ดลับในการเรียนภาษาฝรั่งเศสให้ได้ดีคะ

การที่เราจะเรียนภาษาให้ซาบซึ้ง นอกจากจะรับจากครูแล้ว ต้องมีการปฏิบัติส่วนตัวคือ มีการอ่าน ตรงไหนที่ไม่เข้าใจก็ต้องค้นคว้าเองโดยการเปิดพจนานุกรมหรือสอบถามผู้รู้ พยายามสนใจเข้าใจในสิ่งที่ตนอ่าน เพราะโอกาสที่จะได้เจอภาษาฝรั่งเศสน้อย เจอคำพูดไหนไม่เข้าใจเช่น ในทีวีหรือโฆษณา ก็ให้พยายามไต่ถาม

● อาจารย์คิดว่าวิธีสอนไวยากรณ์วิธีไหนเป็นวิธีที่ดีที่สุดคะ

การฝึกเขียนและการท่องเป็นสิ่งสำคัญ และสอนให้เด็กรู้จักเทียบเคียงศัพท์ที่ใกล้เคียงกับศัพท์ภาษาอังกฤษ

● อาจารย์มีวิธีสอนอย่างไรที่จะทำให้เด็กไม่เบื่อไม่ง่วง

วิธีเดียวที่ช่วยได้ก็คือ เปลี่ยนบรรยากาศหรือหัวข้อที่สอน เช่น ถ้าสอนไวยากรณ์อยู่ก็อาจให้เด็กอ่าน หรือเรียกมาเขียนกระดาน ส่วนวิธีผูกมัดใจเด็กของดิฉันก็คือ รัก ตามใจเด็ก และเอาขนมมาแจก หมั่นทวงและตรวจการบ้านที่นักเรียนทำส่ง

● ในฐานะที่อาจารย์สอนภาษาฝรั่งเศสที่โรงเรียนจิตรลดามานาน อาจารย์รู้สึกอย่างไรบ้างคะ

มีความสุขสบายใจ และไม่หนักใจในการสอน ได้พบนักเรียนและเพื่อน ๆ โดยเฉพาะการที่สมเด็จพระเทพรัตนฯ ทรงกรุณาให้มาช่วยสอนที่นี่ ทั้ง ๆ ที่อายุมากแล้วมีความภาคภูมิใจที่สุดและรู้สึกสำนึกในพระกรุณาธิคุณเป็นล้นพ้นคะ

จากการคุยกับอาจารย์ผลสารในวันนี้
ท่านผู้อ่านคงจะได้อะไรเพิ่มขึ้นเกี่ยวกับสมเด็จพระเทพรัตนฯ กับภาษาต่างประเทศ และเคล็ดลับ
ในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศให้ประสบ
ผลสำเร็จ คณะผู้สัมภาษณ์หวังว่าสิ่งที่พูดคุยในวันนี้
จะมีประโยชน์ต่อท่านผู้อ่าน และขอกราบขอบ-
พระคุณอาจารย์ผลสาร มา ณ ที่นี้ด้วย

ผู้สัมภาษณ์.

{ สุมลมาลย์ วรเสียงสุข
เสียงทิพย์ สุขศรี
ศิริพร พงษ์สุรพิพัฒน์

ผู้ถอดเทปและ
เรียบเรียง

{ ศิริพร พงษ์สุรพิพัฒน์
เสียงทิพย์ สุขศรี